

Guia de suport a la comunicació oral

[7] MEMORIA

M'aprenc el discurs de memòria per no perdre el control del que vull dir?

Un cop sabem el que volem dir, hem triat les idees i l'ordre amb què les presentem i també hem determinat amb quines paraules i estratègies ens expressarem, hem arribat a la fase de la memorització. Potser seria més adequat dir que hem arribat al moment en què prenem la decisió sobre com presentarem el discurs davant de l'audiència.

Els discursos es poden llegir en veu alta, memoritzar (de manera total o parcial) o bé retenir i desenvolupar amb l'ajuda d'un guió.

La por de parlar en públic ens pot fer pensar que la lectura del discurs és l'opció més segura, però si recuperem la nostra experiència com a receptors de discursos llegits segur que conclouem que és una opció estranya i poc suggerent. La lectura del discurs pot arribar a esborrar l'audiència; si deixem de mirar i dirigir-nos a l'audiència, coartem la seva capacitat de participar de la transmissió de la informació, d'implicar-s'hi; impossibilitem, doncs, la comunicació directa i real. A més, hi ha pocs contextos acadèmics en què s'accepti la lectura íntegra de la intervenció oral. Malgrat això, si ens decantem per aquesta opció és aconsellable preveure mecanismes de contacte amb l'audiència (mirada, pauses, fragments improvisats) durant la lectura.

Memoritzar el discurs ens allunya de la mecanització que pot suposar la lectura en veu alta, però té l'inconvenient que requereix molt temps, sobretot si volem memoritzar-ho tot íntegrament. A més, ens exposem que un error de memòria ens deixi en blanc, indefensos; i, encara més important, limita la nostra capacitat de modificar el discurs a partir de les reaccions de l'audiència, ens condueix a un discurs impermeable, inflexible. Si sentim pànic escènic podem optar per memoritzar els primers minuts de la intervenció, ja que és quan estem més nerviosos i necessitem sentir-nos més segurs.

Ara bé, l'opció més aconsellable i, d'altra banda, la més usual i acceptada, és fer servir un guió com a suport. El guió ens ajuda a identificar les parts de la intervenció, a recordar la progressió de les idees i els elements de suport i persuasió. No té gaire sentit memoritzar un text escrit per ser dit,

però pot ser molt útil memoritzar el fil del nostre discurs. Elaborar un guió és dibuixar-nos un camí que ampliï i desenvolupem en directe, amb flexibilitat i fluïdesa.

Hi ha diferents tècniques de memorització. La majoria tenen en comú l'associació de paraules o idees a imatges. Aquestes imatges ens permeten recuperar les idees que hi hem associat amb més facilitat.

Un exemple de tècnica de memorització visual que trobem en la retòrica clàssica és associar les idees a llocs coneguts; identificar el fil conductor de les idees amb un recorregut per un espai habitual. Per exemple, si partim de casa nostra cada habitació pot correspondre's amb una de les idees principals del discurs. Encara més, en cada habitació podem trobar-hi informació associada a la idea que es desenvolupa; es pot relacionar un moble amb un concepte: els tres prestatges de l'estudi es poden correspondre amb els tres tipus d'actuació que volem exemplificar d'una idea concreta. La llista de relacions possibles és inacabable.

Cal que practiquem la nostra intervenció, cal repetir-la per memoritzar-la, per fixar-ne l'estructura, perquè ens resulti familiar. A més, cada assaig (especialment si l'enregistrem) ens ajuda a detectar-hi mancances, imprecisions i aspectes que podem anar millorant i polint.

No ens ha d'estranyar que l'assaig de la intervenció ens dugui a replantejar-nos-la, a modificar-ne algun aspecte. Dividir el procés de preparació del discurs en fases, presentar-les de manera segmentada i ordenada, pot ajudar-nos a caracteritzar els diferents moments del procés i prendre consciència dels elements que es posen en joc en cada etapa. Malgrat això, la tria de les idees, la tria de l'estructura i la tria de l'estil es fonen sovint. Els diferents processos de la preparació del discurs s'interrelacionen, se solapen. Mentre preparam la intervenció anem endavant i enrere, repetim i modifiquem passos i decisions que ja havíem pres, rebutgem, provem i refem. No t'amoïnis: tingues en compte que la intervenció no s'acaba fins a la posada en escena, la fase definitiva: l'*actio*.